

som overhovedet muligt, og derfor blev der allerede inden jul iværksat et forsøg på at få lavet en bevilling igennem Folketingets Finansudvalg. Og som jeg tidligere sagde til hr. Ole Vagn Christensen, bliver aktstykket behandlet førstkomende onsdag.

Ole Vagn Christensen (S):

Det, der er vigtigt at få at vide, er sådan set, hvornår ansøgningen er fremsendt. Jeg mener, jeg har modtaget en pressemeddelelse i dag, hvor der står, at den er fremsendt den 9. januar. Så kan jeg jo kun beklage, at jeg ikke har stillet mit spørgsmål lidt tidligere, for jeg stillede spørgsmålet den 4. januar 2002. Og jeg er selvfølgelig på fiskernes vegne godt tilfreds med, at der nu sker noget i sagen.

Fødevareministeren (Mariann Fischer Boel):

Jeg er da glad for hr. Ole Vagn Christensens melding om, at hr. Ole Vagn Christensen er tilfreds med, at vi nu får løst det her problem så hurtigt, som det overhovedet er muligt.

Kl. 14:05

Men hr. Ole Vagn Christensen er selvfølgelig også bekendt med, at der er en vis ekspeditionstid i vores system, så det har været den hurtigst mulige ekspedition, vi har kunnet få igennem, og jeg er meget godt tilfreds med, at der førstkomende onsdag kl. 13.15 formodentlig vil være mulighed for, at fiskerne kan trække på den bevilling, der ligger.

Hermed sluttede spørgsmålet.

Bortfaldet spørgsmål

Spm. nr. S 72

Formanden:

Spørgsmål nr. S 72, der er stillet til indenrigs- og sundhedsministeren af hr. Kamal Qureshi, er taget tilbage af spørgeren. Spørgsmålet, der hermed er bortfaldet, lød således:

Til indenrigs- og sundhedsministeren (11/12 2001) af:

Kamal Qureshi (SF):

»Kan ministeren beskrive, hvor lang tid der typisk vil forløbe fra det tidspunkt, hvor et område reguleret af L 162 ikke fungerer tilfredsstillende, til de regionale overvågningsråd reagerer,

til det kommer til ministerens kendskab, til Folketinget/ministeren reagerer, og til det bliver implementeret i en kommune (såvel budgetdækning, ansættelse m.v.), og hvad vil ministeren i øvrigt stille op, hvis kommunen ikke reagerer?«

Den næste sag på dagsordenen var:

2) Første behandling af beslutningsforslag nr. B 45:

Forslag til folketingsbeslutning om dansk militær deltagelse i en international sikkerhedsstyrke i Afghanistan.

Af udenrigsministeren (Per Stig Møller).
(Fremsat 8/1 2002).

Forslaget sattes til forhandling.

Forhandling

Ulrik Kragh (V):

Med baggrund i den krig, der er foregået i Afghanistan, valgte vi før jul at bidrage til en NATO-styrke. På daværende tidspunkt var diskussionen også oppe om den sikringsstyrke, vi nu skal tage stilling til. Der blev lavet en aftale i Bonn, der blev fulgt op af en invitation fra den nye overgangsregering, der er lavet en FN-resolution, nr. 1386, der giver mulighed for, at der kan laves en international sikringsstyrke i Afghanistan.

Nu er det således, at vi har mulighed for at kunne bidrage med endnu en indsats i Afghanistan, og der kan så være nogle, der vil skælde ud over, at man ikke ventede og slog de to ting sammen. Jeg synes faktisk, at den tid, der er gået, meget godt viser hvorfor. Det er to separate aktioner, men naturligvis er de koordinerede.

Det, vi tilbød at vi kunne stille med, var en spejdereskadron på 200 personer fra Bornholm, derudover 50 mineryddere og stabspersonel, militærpoliti. Der er efter forhandlinger med den britiskledede styrke fundet enighed om, at det vil være hensigtsmæssigt, at man stiller 50 mineryddere til rådighed i en periode på 6 måneder i en tysk-hollandsk-dansk-østrigsk kampbataljon.

Hvad er det så for en indsats, vi sender vores folk ud i, hvordan er risikoen dér? Det er såle-

des, at i og omkring Kabul er der middeldrisiko, i den øvrige del af Afghanistan må der stadig væk anses at være høj risiko. Med hensyn til minerydning er der høj risiko overalt, og derfor er det overordentlig væsentligt, at det personel, vi sender af sted, er velkvalificeret og er veludrustet. Det personel mener vi at vi har, og derfor er vi glade for, at vi har mulighed for at bidrage.

Det er meningen, at denne styrke skal af sted i januar, og prisen for det er ca. 30 mio. kr. Vi vil fra Venstres side gerne sige, at vi er glade for, at vi har mulighed for at bidrage yderligere og igen i denne her situation, således at der kan blive et godt og sikkert miljø i Afghanistan. Så vi skal anbefale forslaget.

(Kort bemærkning).

Per Kaalund (S):

Det er et enkelt spørgsmål til Venstres ordfører, hr. Ulrik Kragh. Der står i bemærkningerne til beslutningsforslaget her, at regeringen agter at supplere det militære bidrag med et betydeligt dansk humanitært bidrag på foreløbig 110 mio. kr. i indeværende år og yderligere et årligt bidrag på op til 100 mio. kr. de næste 4-5 år til genopbygning af Afghanistan. Det kan vi fra Socialdemokratiets side selvfølgelig støtte.

Mit spørgsmål er: Hvor agter regeringen at tage de penge fra? Er det en del af ulandshjælpens allerede eksisterende ramme, eller er det en ekstra tilførsel af penge til bistand?

(Kort bemærkning).

Ulrik Kragh (V):

Det er med det bidrag som med så mange andre bidrag, at det jo er noget, der skal komme ud af en forhandling, og når vi fremlægger vores finanslov, vil det stå helt tydeligt og klart.

Kl. 14.10

Formanden:

Så er det hr. Per Kaalund som ordfører.

Per Kaalund (S):

Det er som resultat af en stor militærindsats fra det internationale samfunds side, først og fremmest fra USA og Storbritannien, og som også Danmark har støttet på sin måde, at der nu er en ny situation i Afghanistan. Talebanstyret er faldet, Al-Qaida-netværket er ved at blive optrævlet, og der er oprettet en overgangsregering.

FN's Sikkerhedsråd har ved en resolution af 20. december givet mulighed for dannelsen af en international styrke, en sikkerhedsstyrke under

britisk ledelse, og formålet er som bekendt at skabe sikre rammer for den politiske overgangsproces og for nødhjælpsindsatsen og for genopbygningen i Afghanistan.

Det er derfor også oplagt, at Danmark deltager i disse arbejder, herunder med oprydning og genopbygning, og fra Socialdemokratiets side kan vi støtte forslaget om at udsende ca. 50 soldater i en militær/humanitær indsats, noget, dansk forsvar er gode til og har gode erfaringer med.

Vi har også noteret os, at det er inden for en 6-måneders-periode, og hvis denne periode skal forlænges og FN forlænger mandatet på en eller anden måde, så er vi også villige til at se på det. Socialdemokratiet anbefaler samtykke.

Peter Skaarup (DF):

I Dansk Folkeparti hilser vi med tilfredshed, at regeringen er fremkommet med det forslag, som vi behandler her i dag, om en dansk militær deltagelse i den internationale indsats i Afghanistan.

Vi synes, det er meget vigtigt, at Danmark viser hundrede procent, at vi er med i kampen mod terror. Det er også vigtigt, at vi sikrer, at når situationen er i en god gænge i Afghanistan, så kan vi sørge for, at de fordrevne flygtninge, vi ved der er internt, men også uden for landets grænser, kan vende tilbage, og der er det også vigtigt, at minerne er væk, i det omfang det kan lade sig gøre. Den indsats skal Danmark være med til at yde; det er vi helt indstillet på fra Dansk Folkepartis side.

Vi synes derfor, at regeringen har valgt det rigtige ved at være i offensiven og ved at være i front, når det gælder om den bekæmpelse af terror, som alle vel er enige om er nødvendig.

Vi vil under udvalgsbehandlingen give forslaget her en positiv behandling hele vejen igennem. Vi vil også under udvalgsbehandlingen fokusere lidt på, hvordan vi sikrer, at denne indsats med hensyn til rydning af miner også foregår, efter denne 6-måneders-periode er slut, og dér så vi jo gerne, at Danmark på den ene eller den anden måde var med til at uddanne mennesker, der kunne fortsætte den indsats, sådan at vi er sikre på, at indsatsen fortsætter, også ud over 6-måneders-perioden her fra dansk side.

Men i det hele taget mener vi, at regeringen har godt fat i denne sag, og at det er vigtigt, at Danmark yder vores bidrag og viser over for amerikanerne, at vi er med, når det gælder.

Helge Adam Møller (KF):

Det Konservative Folkeparti siger ja til det her forslag. Vi siger ja af tre grunde. Vi siger ja, fordi det er en logisk beslutning, fordi det er en rigtig beslutning, og fordi det er en nødvendig beslutning.

Den er logisk, fordi denne internationale sikkerhedsstyrke jo er en fortsættelse af den militære aktion under ledelse af amerikanerne med god støtte af England og med støtte fra et antal lande og også en lille støtte fra Danmark, som jo stort set i løbet af de sidste par måneder har elimineret terrortruslen fra Al-Qaida og stort set har fjernet det eksisterende Talebanstyre i Afghanistan.

Når jeg siger, at det er en logisk følge, så er det, fordi var denne militære aktion ikke gennemført effektivt og uden vaklen og med fuld støtte fra FN's Sikkerhedsråd, med fuld støtte fra de 19 NATO-lande og med næsten fuld støtte fra et enigt Folketing, ja, så havde man jo ikke haft nogen forudsætninger for i løbet af januar måned at kunne rykke ind med denne internationale sikkerhedsstyrke. Den militære aktion var altså forudsætningen for, at vi nu kan starte den humanitære aktion.

Kl. 14.15

Og apropos en international sikkerhedsstyrke er det jo også godt og rigtigt ikke alene at konstatere, at vi i Danmark selvfølgelig er med her, men at 19 lande fra faktisk hele verden også er med. Der er 13 NATO-lande, men der er også andre lande. Der er New Zealand helt omme på den modsatte halvkugle; der er Rumænien som er et gammelt Warszawapagtland, og så er det igen dejligt at se, at fire ud af de fem nordiske lande, nemlig de fire store nordiske lande, alle sammen er med, hvad enten vi er NATO-lande eller som finner og svenskere uden for NATO. Det er altså en bred international indsats. Det er selvfølgelig godt, at vi er med.

Den anden hovedbegrundelse, jeg nævnte, var, at det er rigtigt. Og det er rigtigt, fordi verden uden for Afghanistan, og dermed selvfølgelig også Danmark, har en interesse i, at der i Afghanistan bliver opbygget et nyt styre, et nyt samfund, et samfund med ordnede forhold, med demokrati, med mulighed for uddannelse både for mænd og for kvinder. Alt dette er den internationale sikkerhedsstyrke jo med til at give sit lille bidrag til. Der skal selvfølgelig meget mere til, men alt starter et sted.

Den tredje grund, jeg nævnte, var, at det er nødvendigt. Og det er nødvendigt, fordi der i

Afghanistan er et skrigende behov for hjælp og støtte, for mad, for tæpper, for lægehjælp og for minerydning, og det er altså det, vi i første omgang vælger at koncentrere os om. Men der er også mange andre opgaver.

Selvfølgelig kan man sige, at den danske hjælp, den minerydning, vi nu yder med de særlige specialister og det særlige udstyr, vi sender med derud, kun er en lille del, ja, i virkeligheden en meget lille del af det, der skal gøres i Afghanistan, for samlet er behovet jo kolossalt stort. Derfor er det også godt, at der er mange lande, der er med. Jeg er også glad for – og den konservative folketingsgruppe er glad for – at regeringen også følger denne hjælp op ved foreløbig at give yderligere 110 mio. kr. til humanitær hjælp i år og i de kommende 4-5 år vil give en hjælp af stort set samme omfang.

Lad mig slutte med at sige, at opgaven for de 50 danske soldater, som skal sendes ud i løbet af de næste par uger, selvfølgelig ikke er ufarlig, det har et par af de andre ordførere også understreget. Men det er jo sådan, at soldaterne er professionelle. De ved, at dette er en del af det job, de har valgt. De har fået en god og effektiv uddannelse, og de har moderne materiel. Samtidig er det jo sådan, at forsvarsministeren og de regimenter, soldaterne kommer fra, gør alt, har gjort alt og vil gøre alt for, at hver enkelt soldat har den maksimale sikkerhed under hensyn til de farlige opgaver, der skal løses.

Derfor en helhjertet støtte fra os i den konservative folketingsgruppe.

Villy Søvnald (SF):

SF støtter forslaget om at sende et ammunitionsrydningshold på 50 mand til Afghanistan i en periode på 6 måneder for at bistå den midlertidige afghanske administration med at opretholde sikre rammer for administrationen og for FN-personalets sikkerhed i Kabul og omkringliggende områder.

Vi gør det med afsæt i Sikkerhedsrådets resolution nr. 1386, der bemyndiger til indsættelse af en international sikkerhedsstyrke i Afghanistan. Styrken bliver på et sted mellem 3.000 og 4.500 mand under engelsk ledelse og sammenfattes af en række lande, der lige er nævnt.

Styrken bemyndiges i beslutningsforslaget til at anvende magt i henhold til FN-pagtens kapitel VII, dvs. i selvforsvar, for at kunne gennemføre de pålagte opgaver. Vi stoler på oplysninger i beslutningsforslaget om, at det personale, vi sender ud, ydes den bedst mulige beskyttelse.

Den samlede udgift er som tidligere nævnt 30 mio. kr.

Efter vores opfattelse er det her en klassisk FN-operation, der viser nødvendigheden af FN's tilstedeværelse i det meget splittede Afghanistan. Det er helt afgørende at få ryddet minerne væk; det er helt afgørende at sikre muligheden for at gøre noget ved den humanitære situation, som er forfærdelig. Mennesker dør formentlig i titusindvis i de her dage. Der er 7,5 million mennesker i Afghanistan, der er fuldstændig afhængige af nødhjælp udefra. Der er over 1 million mennesker, der er interne flygtninge i Afghanistan. Der er over 4 millioner mennesker, der er flygtninge i de nærmeste nabolande, sådan som det oftest er, når kriser udfolder sig.

Derfor fuld støtte til forslaget fra SF's side.

Kl. 14.20

Morten Helveg Petersen (RV):

Det Radikale Venstre støtter beslutningsforslaget om dansk deltagelse i FN's midlertidige sikkerhedsstyrke i Afghanistan. Den politiske overgangsproces, som de forskellige afghanske parter blev enige om i Bonn i december, er afgørende for, om det afghanske samfund kommer på ret kurs igen efter mere end 20 års krig og Talebanstyrets brutale overgreb mod sin egen befolkning. Den proces skal vi selvfølgelig støtte. Det internationale samfund og den vestlige verden især kan ikke vende ryggen til Afghanistan, når Taleban og Al-Qaida-netværket er endeligt nedkæmpet.

Vi, der har støttet den militære aktion, har en helt særlig forpligtelse til at hjælpe Afghanistan på fode igen. Det Radikale Venstre vil derfor gerne kvittere for, at regeringen i bemærkningerne til beslutningsforslaget tilkendegiver vilje til at yde betydelig dansk humanitær bistand til den genopbygning, der skal finde sted i Afghanistan. Men i første omgang handler det om at sende en FN-styrke af sted, som skal medvirke til at skaffe den midlertidige overgangsregering i Afghanistan tålelige arbejdsvilkår i de næste 6 måneder.

At styrken indsættes på foranledning af FN's Sikkerhedsråd er selvfølgelig særlig vigtigt, og styrken bør Danmark selvfølgelig give sit bidrag til.

Det danske bidrag omfattende ammunitionsrydningshold og støttepersonel er et bidrag på et område, hvor vi har stor ekspertise. Rydning af miner og anden ammunition er en meget vigtig

og humanitær opgave, som vi med stolthed bør påtage os.

Så fuld støtte fra Det Radikale Venstre.

Søren Søndergaard (EL):

Enhedslisten stemte i december imod, at danske styrker skulle deltage i den USA-ledede krigsindsats i Afghanistan. Den modstand fastholder vi. Vi kender jo langtfra sandheden om konsekvenserne af den USA-ledede krig eller for den sags skyld alle formålene med den USA-ledede krig.

Men de informationer, som vi har fra de kilder, vi har, peger på, at krigen uden nogen tvivl har haft enorme menneskelige omkostninger – ikke for terrorister og skyldige, det har den sikkert også – men i høj grad for almindelige uskyldige civile afghanere, både i form af fejlbombninger, død og lemlæstelse relateret til kamp-handlinger, og også i form af en stigende hungersnød, som koster tusinder af mennesker livet.

Nu er det jo et andet forslag, vi behandler i dag. Det er et forslag om at sende et dansk bidrag til den internationale sikkerhedsstyrke med et klart FN-mandat om at bidrage til at skabe forudsætningerne for, at der kan blive gennemført frie valg i Afghanistan, og at den afghanske befolkning, mænd og kvinder, kan blive herre i eget hus. Bidraget fra Danmark skal så være 50 mand til minerydningsopgaver i forbindelse med den internationale sikkerhedsstyrkes opgaver.

Det kan vi som udgangspunkt godt være positive over for, også uanset hvor meget regeringen forsøger at sammenblende den indsats med den USA-ledede krig. Vi kan være positive over for det, blandt andet fordi enhver mine, der bliver ryddet, eller enhver ueksploderet amerikansk klyngebombe, som bliver fjernet, vil gøre livet lettere for den humanitære indsats, som mere end nogen sinde er nødvendig i Afghanistan, og dermed også for den almindelige afghanske befolkning.

Selv om vi som udgangspunkt er positive over for at sende danske mineryddere til Afghanistan, er der nogle spørgsmål, som må afklares. Et eksempel: Vi synes, at teksten og mandatet i FN-resolution nr. 1386 fra 20. december 2001 er utrolig klar, nemlig – og så i min egen oversættelse – at etablere en international sikkerhedsstyrke til at bistå den midlertidige afghanske administration med at opretholde sikkerheden i Kabul og omegn, således at den midlertidige af-

ghanske administration såvel som personel tilhørende FN kan operere i sikre omgivelser.

Alligevel lægges der i bemærkningerne op til, at styrken, også den danske del af styrken, kan operere i andre områder i Afghanistan uden nogen særlige begrænsninger, uden særlige klargøringer. Det mener vi er vigtigt at få klargjort i forbindelse med den videre behandling af det her forslag. Der er også en række andre ting, som vi vil komme ind på under udvalgsbehandlingen og i de spørgsmål, vi vil stille.

Kl. 14.25

Til sidst omkring proceduren: Vi har jo fra Enhedslistens side gentagne gange syntes, at der har været en ulykkelig udvikling, nemlig den udvikling, der betød, at alle regler og procedurer, som skal sikre en grundig og demokratisk debat i Folketinget, sættes ud af kraft lige præcis, når det handler om at sende danske soldater ud på opgaver, hvor de risikerer at blive slået ihjel. Det synes vi er en meget beklagelig udvikling.

Derfor vil vi også, fordi vi har kritiseret det så skarpt, anerkende, at denne her gang er det faktisk lidt bedre, end det har været tidligere. Der er faktisk op til to døgn, næsten to døgn, fra førstebehandlingen her i salen og til den endelige vedtagelse. Det er jo markant bedre, end det har været tidligere. Det håber vi også afspejler sig i de svar, som man fra ministeriernes side får mulighed for at udarbejde, når man nu har lidt mere tid til det. Det vil vi godt lige nævne i denne her sammenhæng.

De begrundelser, der tidligere har været for, at det skulle gå så hurtigt, var, at det hastede utroligt, fordi det var meget vigtigt at få styrkerne af sted. Det kan så undre lidt, når man kan konstatere, at udenrigsministeren på et pressemøde i går kunne oplyse, at langt størstedelen af det bidrag, som vi i december i huj og hast og uden nogen reel diskussion og uden rimelige og ordentlige svar på de spørgsmål, der blev stillet, besluttede at sende af sted, slet ikke er kommet nogen vegne. De står faktisk på dansk grund endnu. De fire F-16-fly er ikke lettet, i hvert fald ikke for at tage til Afghanistan, og man kan derfor undre sig over, hvad det var, der gjorde, at den procedure skulle gå så utrolig stærkt.

Denne her gang er det lidt bedre. Det kvitterer vi for.

Jann Sjørnsen (KRF):

Kristeligt Folkeparti støtter fuldt ud forslaget til folketsingsbeslutning om dansk militær deltagel-

se i en international sikkerhedsstyrke i Afghanistan. I virkeligheden er vi jo i den utrolig lykkelige situation, vover jeg at sige i denne debat, at udviklingen i Afghanistan er nået så vidt i forhold til nedkæmpelsen af Taleban og Al-Qaida-netværket, at det nu af FN er blevet besluttet, at der skal indsættes en international sikkerhedsstyrke.

At det er kommet så vidt, skyldes jo, at USA med støtte fra den internationale koalitioner er nået langt med hensyn til nedkæmpelsen af Taleban og Al-Qaida-netværket, og at Danmark i øvrigt også har understøttet de nødvendige aktioner, som har været iværksat.

Det er godt, at det nu er FN, der er kommet på banen, hvor det gælder om at understøtte den midlertidige afghanske administration også i den proces, som forhåbentlig kan føre mod en egentlig fred og mod mere stabilitet i Afghanistan og i regionen i det hele taget.

Også af den grund hilser vi dette beslutningsforslag særdeles velkommen.

Det danske bidrag til den internationale sikkerhedsstyrke består af 50 mand til ammunitionstrydning. Det er med til at understrege, hvad Danmark også er dygtig til i international sammenhæng: at bidrage til ammunitionstrydning, minerydning især. Det synes jeg fortjener en fremhævelse i debatten her i dag, men også, at vi nu er i en fase, hvor den humanitære profil, kan man sige, i det danske bidrag så også træder tydeligere frem. Det synes vi også fra Kristeligt Folkepartis side er fint.

Det er i det hele taget nødvendigt, at den humanitære indsats bliver forstærket ikke bare i de kommende måneder, men også i de kommende år. Minerydderne har selvfølgelig ikke alene til opgave at bane vejen for de styrker, der også skal indsættes nu i Afghanistan, men kan også bidrage til at lette tilværelsen for den almindelige afghaner. Derfor håber vi også, at det, der nu sættes i gang med dansk hjælp i forbindelse med bidrag til den internationale sikkerhedsstyrke, også kan få mere varig karakter, hvis vi ser længere frem end de op til 6 måneder, som beslutningsforslaget omfatter.

Jeg vil også sige, at det er vigtigt for Kristeligt Folkeparti, at den humanitære bistand i form af ydelser er målrettet direkte mod den afghanske befolkning, og vi har hæftet os ved, at der i bemærkningerne til beslutningsforslaget er lagt vægt på dette. Jeg synes, at vi skylder os selv, og vi skylder ikke mindst den afghanske befolkning, at disse ting bliver koblet tæt sammen med

de øvrige beslutninger og den beslutning, som Folketinget også i denne uge vil træffe vedrørende den internationale sikkerhedsstyrke.

Kl. 14.30

Med disse bemærkninger vil Kristeligt Folkeparti tilslutte sig forslaget fra regeringen, og i lighed med den forrige ordfører vil jeg godt sige, at vi glæder os også i Kristeligt Folkeparti over, at vi denne gang får rimelig tid til at behandle beslutningsforslaget. Det er såmænd ikke så tosset, selv om hr. Søren Søndergaard tidligere måske ikke var så vildt begejstret endda, selv om det dog blev nævnt på den positive side. Jeg synes faktisk, det får en rimelig behandling denne her gang.

Udenrigsministeren (Per Stig Møller):

Jeg vil gerne takke for den opslutning, der er kommet fra alle Folketingets partier til dette beslutningsforslag om at sende et hold på 50 mine-ryddere inkl. stab og militærpoliti til Afghanistan for at konsolidere situationen omkring den nye regering, som er udsprunget af Bonn-aftalen.

Det er glædeligt, at Danmark står samlet om indsatsen. Det betyder også noget for det personel, som skal af sted, at man ved, at det er en dansk beslutning, der er fuldstændig enighed om.

Jeg vil godt her i min tak og mit svar tage udgangspunkt i en bemærkning, en udtalelse, som den konservative ordfører, hr. Helge Adam Møller, kom med, som var fuldstændig præcis, og det var, at den militære aktion var forudsætningen for den humanitære.

Der er jo nemlig to spor, og det er jo så også det, Folketinget har besluttet før jul, nemlig at stille styrker til rådighed for den amerikanske oprydningsaktion i forbindelse med terrorismen, Taleban, Al-Qaida. Det er jo helt oplagt, at først gennem den oprydning, den fjernelse af Taleban, dette opgør med terroristerne – som for så vidt havde kidnappet Afghanistan, kan vi efterhånden forstå – var det muligt at få en ny regering i Afghanistan, som er tværnational, på tværs af de forskellige befolkningsgrupper, sammensat efter forhandlinger i Bonn.

Det er denne regering, som har bedt FN om at stille styrker til rådighed, der kan konsolidere regeringen og dens territorium, så det kan blive så sikkert som overhovedet muligt, og det er så dens anmodning til Sikkerhedsrådet, som fører til, at Danmark altså i dag træffer den beslutning at imødekomme den afghanske regerings og

FN's opfordring til at stabilisere vilkårene for den nye tværnationale regering.

Det er altså de to spor, og det ene kan ikke ses uden det andet, for det ene er forudsætningen for det andet, som den konservative ordfører, hr. Helge Adam Møller, så præcist sagde.

Vi er nu ovre i den humanitære del, hvor vi skal konsolidere det nye Afghanistan, sådan som det selv har bedt om det i Bonn, og der vil jeg godt sige til hr. Søren Søndergaard, at det fremgår jo præcist af Bonn-aftalen af 5. december – det var spørgsmålet om bemærkningerne sat sammen med FN-beslutningen – at dette område, som Kabulregeringen har autoritet over, jo skal udvides, det et jo hele meningen med det, og i takt med at det udvides, kan der altså også blive behov for, at man ikke kun er i Kabul og nærmeste omegn, men også kommer længere ud for at sikre den nye regerings autoritet i områderne.

Det er sådan, det skal forstås, så vi skal ikke sidde og tælle kilometer, men kan konstatere, at det er den nye regering, som vi støtter konsolideringen af.

Det er vigtigt, at vi er med i denne udvikling, og det er fuldstændig rigtigt, som flere ordførere har sagt, bl.a. hr. Jann Sjørnsen, at det er vigtigt, at vi styrker den humanitære indsats nu. En anden sagde – jeg tror, det var hr. Morten Helveg Petersen – at vi har støttet en militær indsats, nu må vi også hjælpe til med at rejse Afghanistan i den nye situation.

Det gør vi også. Ud over det militære bidrag har flere jo bemærket, at vi også sætter meget store beløb af over de næste 4-5 år til at være med til at genopbygge Afghanistan, og det er jo kæmpe milliardbeløb, som Afghanistan i alt har brug for.

Jeg kan også sige til Folketingets oplysning, hvad vi alle sammen kan være glade for i forbindelse med den humanitære indsats, at UNHCR faktisk har udpeget den danske ngo-organisation DACAAR, der arbejder i Afghanistan, som ledende organisation for en indsats for op mod 90.000 internt fordrevne i det østlige Afghanistan, og DACAAR vil samtidig stå for uddeling af fødevarer for WFP. Jeg synes altså, at det er en cadeau til den danske humanitære indsats, at den simpelt hen er blevet den ledende organisation i forbindelse med det arbejde.

Kl. 14.35

Så vil jeg også med hensyn til proceduren takke for, at man dog sætter det på positivsiden, at vi gør det i det tempo, vi gør det i. Der er det jo

oplagt, at vi faktisk gør det i det tempo, som Folketinget forlanger, for Folketinget kan simpelt hen bare forlange flere dage, hvis Folketinget vil det. Altså Folketinget er jo suverænt. Vi har foreslået, at man foretager behandlingerne her i dag og så på fredag, og jeg er glad for opslutningen til det forslag. Men hvis Folketinget forlangte flere dage, ville Folketinget få flere dage, og sådan skal det jo være.

Jeg vil sige mere om det her, at der jo har været den lange proces i juleperioden, hvor der skulle forhandles i London om, hvor meget man egentlig ville have fra de forskellige lande. Vi havde jo meddelt, at vi havde andre soldater, vi kunne tilbyde, men det viste sig, at England, der på FN's anmodning skal være ledende land, ønskede præcis det styrkebidrag, som vi nu kommer med. Der vil jeg også lige erindre om, at jeg faktisk i to omgange i juletiden orienterede alle Nævnets udenrigspolitiske ordførere om situationen, så jeg synes faktisk, vi har sørget for at holde Folketinget tæt orienteret.

Med hensyn til nødvendigheden af beslutningen før jul, så var den nødvendig. Vi kunne ikke vide, hvornår Amerika havde brug for det, der blev besluttet her i Folketinget, herunder også F-16-flyene. Det er da rigtigt, at F-16-flyene ikke er kommet af sted. Det skyldes, at de skulle have været placeret i Tadsjikistan, men USA har indtil videre besluttet at stille etableringen af de nødvendige basefaciliteter i Tadsjikistan i bero, og derfor har USA endnu ikke anmodet om deploymenten af disse danske fly.

Det var da ikke til at vide, om Tadsjikistan-basen skulle anvendes før jul, om den ville blive klar før jul, og det er jo heller ikke i dag til at vide, hvornår amerikanerne i forbindelse med oprydningen af terrornetværkerne i Afghanistan måtte få brug for F-16-flyene, så de er stadig væk til rådighed. Men det var en rigtig beslutning at sige: Vi er klar, når I har brug for det.

Med disse ord vil jeg sige Folketinget tak for opbakningen til den humanitære indsats, til den militære indsats, til genopbygningsindsatsen, som vi skal levere i Afghanistan. Det er vigtigt, at vi her har en fælles national holdning, og den er vi glade for.

Forsvarsministeren (Svend Aage Jensby):

Kun en enkelt supplerende bemærkning til det, udenrigsministeren sagde rettet til hr. Søndergaard:

Der var i høj grad behov for at få vedtaget beslutningsforslag nr. B 37 inden jul. Forberedel-

sen af udsendelsen af det styrkebidrag, dette beslutningsforslag omhandlede, kræver tid. C-130-flyet var det ene element; det har for længst udført en god mission dernede. Stabsofficererne i centrankommandoen har gjort det samme. Specialstyrkerne, som var det bærende i forslaget, er i vidt omfang deployeret. Det er for længe siden, at en fact-finding del af specialstyrkerne kom til Afghanistan. Det var derfor, det hastede.

Jeg deler naturligvis udenrigsministerens betragtning, som også hr. Helge Adam Møller sagde, at det her er en tosporsoperation: uden den første, ikke den anden. Vi vil nemlig ikke sende minerydnings soldater af sted på en i forvejen meget farlig opgave, hvis de kunne løbe ind i Taleban/Al-Qaida-lommer. Derfor er proceduren foregået, som den er.

Søren Søndergaard (EL):

Jeg vil nu fastholde, at hvis vi havde brugt 24 timer mere før jul til en ordentlig behandling af det forslag, vi vedtog før jul, så havde det ikke forhindret nogen og helst af de ting, som forsvarsministeren og udenrigsministeren nævnte, selvfølgelig heller ikke forberedelserne til dem.

Det var et valg, der blev truffet, men jeg er fuldstændig enig, når udenrigsministeren siger, at det ikke er et valg, man kan kritisere regeringen for. Jeg kritiserede sådan set heller ikke regeringen, det var en kritik af det flertal i Folketinget, der var for det, for det er sket før, når det har handlet om danske soldater, der skulle udsendes, at man valgte at se bort fra en grundig behandling. Så det var ikke nogen kritik af regeringen.

En anden ting, som jeg vil sige, er, at jeg er glad for udenrigsministerens fortolkning af sætningen »om nødvendigt forudses sikkerhedsstyrken tillige at kunne blive indsat i andre områder i Afghanistan«, for det var jo en klar fortolkning, der gik ud på, at i takt med at den regering eller overgangsadministration, som er til stede i Afghanistan, får kontrol med nogle områder, kan man selvfølgelig også dér rydde miner osv. Den klare holdning og den klare fortolkning af det, der står her, er selvfølgelig en fortolkning, jeg fuldstændig kan dele. Derimod kan jeg ikke dele en fortolkning om, at man skal operere i områder, hvor den pågældende administration ikke har kontrollen, eller at man skal gå ind for at tilkæmpe sig kontrollen i de områder.

Kl. 14.40

Derudover vil jeg sige, at jeg naturligvis ikke deler det, som udenrigsministeren og den kon-

servative ordfører var så enige om, nemlig at det militære var forudsætningen for det humanitære, for det bygger jo på den opfattelse, at den eneste måde at vælte Talebanregimet på var den militære.

Hvis det er rigtigt, må man jo spørge: Hvorfor skulle der de frygtelige begivenheder i USA til at få det til at gå op for f.eks. udenrigsministeren og for den amerikanske regering? Hvis det virkelig er sådan, at det kun er den militære løsning, der er mulig, må vi jo også stille spørgsmålet: Hvilke andre steder i verden gælder det, at den militære fjernelse af et regime er forudsætningen for, at vi kan gøre en humanitær indsats? Der er jo mange steder i verden, hvor der i dag er behov for en humanitær indsats, og hvor dårlige regimer forhindrer den humanitære indsats. Så det spørgsmål synes jeg det rejser.

Vi deler ikke den opfattelse, at den eneste måde at vælte Talebanregimet på var den militære måde. Vi mener, der var andre måder. Men det er klart, at det er noget, der kræver en større diskussion, som vi kan tage ved lejlighed.

Den sidste ting, som jeg lige bliver nødt til at nævne, er, at jeg ikke deler opfattelse med de ordførere, som er meget optimistiske med hensyn til, hvor langt man er kommet i nedkæmpelsen af Taleban. Vi har lige modtaget underretning om, at den midlertidige regering, administration, har løsladt en række ledende Talebanministre, herunder justitsministeren, forsvarsministeren og industriministeren. Det er vel et udtryk for, at der er et eller andet ravsrukende galt, så den optimistiske opfattelse, at nu er Talebanregimet bare nedkæmpet, og nu er alt i den skønneste orden, er ikke en opfattelse, vi fra Enhedslistens side kan dele.

Udenrigsministeren (Per Stig Møller):

Jeg skal ikke trække tiden yderligere, men det er da korrekt, som hr. Søren Søndergaard siger, at alt er ikke i den skønneste orden. Det ville derfor også være forkert, hvis jeg var tavs og lod det stå, som om at det bare var noget, hr. Søren Søndergaard mente. Jeg mener da heller ikke, at det er i den skønneste orden.

Vi skal derud for at være med til at bringe det i en bedre orden. Det er det, vi er blevet anmodet om. Der er stadig væk risici. Vi skal ikke forestille os, at der ikke er risici. Vi skriver jo også i beslutningsforslaget, at risikoen er midlertidig. Det ville den jo ikke være, hvis alt var i den skønneste orden, så det kan vi ikke foregøgle

hinanden, og det gør vi så heller ikke. Der er faren, og det skal også siges, at det ved det militære personel også, og derfor er risikoen klassificeret som middel.

Der er kræfter i Afghanistan, som vi på et eller andet tidspunkt selvfølgelig kan risikere ikke vil følge den nye regering. Der er mange hurdler foran. Der skal nedsættes en grundlovgivende forsamling, der skal foretages valg af en forsamling. Der er mange risici foran.

Det er jo også derfor, vi vil være med til at konsolidere regeringen og har sagt, at vi er villige til at være med humanitært med de her 100 mio. kr. om året i de næste 4-5 år. Det ville jo heller ikke være nødvendigt, hvis alt var i den skønneste orden.

Med det, der er tale om med den militære aktion her, er altså konsolidering af det regime, som prøver at skabe lidt ro og orden og lidt bedre tilstande end dem, talebanerne leverede, og det er vi alle interesserede i.

Den militære indsats, der har været, var nødvendig, for Afghanistan var jo blevet en terrorrede. Så kan så hr. Søren Søndergaard komme op igen og spørge, om vi så ikke skal slå til i alle lande, men nu var Afghanistan altså blevet en fuldstændig manifest og markant terrorrede, og det, afghanerne jo nu siger, er, at i virkeligheden var det Al-Qaida, der havde kidnappet landet.

Det vil sige, at når det var en terrorrede, som kunne skabe uro, drab, dødsfald, mord hvor som helst i verden, og det kunne den jo, og det kan den stadig væk, det skal vi ikke være blinde for, faren fra terroristerne er ikke overstået, så var det en opgave at få ryddet ud og begynde kampen mod den terrorisme, som slog så markant til. Det er derfor, vi siger, at der er to spor. Her bliver der ryddet ud i nervecenteret i Al-Qaida, uden at vi foregiver, at så er Al-Qaida væk bagefter. Der er også bagefter risici alle vegne, det skal vi være klar over.

Men her var det altså nødvendigt at gribe ind, det har man gjort, og det støttede vi så, som forsvarsministeren var inde på før, med den første beslutning før jul. Vi støtter denne autoritets konstruktion og opbygning, som man er blevet enig om tværnationalt, med det, vi beslutter i dag, og som vi er glade for.

Kl. 14.45

Hermed sluttede forhandlingen, og forslaget overgik derefter til anden (sidste) behandling.

Afstemning

Anden næstformand (Poul Nødgaard):

Jeg foreslår, at forslaget til folketingsbeslutning henvises til Forsvarsudvalget. Hvis ingen gør indsigelse, betragter jeg det som vedtaget. (Op-hold). Det er vedtaget.

Den næste sag på dagsordenen var:

3) Første behandling af beslutningsforslag nr.

B 15:

Forslag til folketingsbeslutning om selvvisite-ring til plejehjem eller plejebolig.

Af Line Barfod (EL) og Pernille Rosenkrantz-Theil (EL).

(Fremsat 11/12 2001).

Forslaget sattes til forhandling.

Forhandling

Socialministeren (Henriette Kjær):

Forslagsstillerne ønsker, at det skal være de ældre og de handicappede selv, der visiterer sig til en plejehjemsplads eller -bolig. Dette skal ifølge bemærkningerne til beslutningsforslaget sikre, at den ældre selv kan vælge, hvor i landet den ældre vil bo.

Jeg vil indledningsvis sige, at regeringen ser med stor sympati på ønsket om at give de ældre mere frit valg af plejehjemsplads eller plejebolig. Det er afgørende for regeringen, at vi i tilrettelæggelsen af vores ældrepleje i højere grad sætter den ældre i centrum.

De ældre ønsker som alle os andre at have indflydelse på deres egen hverdag og selv at kunne træffe valg ud fra deres egne ønsker og behov. De offentlige tilbud om pleje og omsorg skal derfor tilrettelægges, så der tages udgangspunkt i den enkelte ældres behov og ønsker. Den ældre skal gøres til hovedpersonen, og dette opnås bl.a. ved, at den ældre får ret til frit valg af plejehjem eller plejebolig. Regeringen vil snarest fremsætte lovforslag herom.

Alle ældre, der er visiteret til en plejehjemsplads eller en plads i en plejebolig, skal have ret til frit at vælge plejehjem eller plejebolig. Retten til det frie valg skal også gælde, selv om det plejehjem eller den plejebolig, den ældre ønsker at

bo i, ligger i en anden kommune. Ældres valg af plejebolig skal ikke længere afhænge af familiemæssige eller religiøse forhold.

Regeringen vil med lovforslaget også sikre, at ægtepar ikke adskilles, når den ene ægtefælle bliver visiteret til plejehjem eller plejebolig, hvis den anden ægtefælle ønsker at flytte med. Fremover skal ægtepar eller samlevende derfor som udgangspunkt visiteres som par og ikke som enkeltpersoner. Det vil give den ældre og de pårørende flere valgmuligheder og mere medindflydelse på, hvordan man ofte i en svær situation, der betyder store omvæltninger i den ældres tilværelse, får løst problemerne bedst muligt.

Forslagsstillerne foreslår imidlertid også, at de ældre skal have mulighed for selv at visiterer sig til et permanent ophold på et plejehjem eller i en plejebolig, hvis de føler, der er behov for det. Det er ikke konkretiseret i forslaget, hvordan gruppen af ældre og handicappede, der skal have ret til selvvisitation til en plejebolig, nærmere skal defineres.

Med hensyn til de ældre kunne det antages, at grænsen f.eks. kunne sættes ved den biologiske alder, der er afgørende for udbetaling af folkepension. Det vil sige, at der i princippet skal være en plejebolig klar til alle borgere over 65 eller 67 år, der måtte finde, at de har behov for at flytte på plejehjem eller i plejebolig.

Regeringen kan ikke støtte det forslag. Forslaget bryder med nogle fundamentale principper for måden, vi organiserer vores ældrepleje på. Ældreområdet er et af de serviceområder, hvor det kommunale selvstyre i høj grad kommer til udtryk. Det er kommunernes ansvar at bygge og udbygge det antal pladser, der lokalpolitisk vurderes at være behov for.

Vurderingen af behovet for plejeboliger er forskelligt fra kommune til kommune alt efter, hvordan kommunerne fastsætter deres serviceniveau. Nogle kommuner prioriterer en veludviklet hjemmepleje med døgnpleje til at passe ældre i eget hjem, andre kommuner prioriterer at kunne tilbyde mange ældre en plejehjemsplads eller plejebolig. Om det ene eller andet foretrækkes, må afhænge af lokalpolitiske drøftelser og erfaringer.

Når ældre eller handicappede skal indstilles til f.eks. en plejebolig, må det fortsat baseres på en visitation, som kommunen foretager. Visitationen skal baseres på en konkret og individuel vurdering af den enkeltes behov og skal samtidig afspejle de politiske beslutninger, der er truffet om serviceniveauet i ældreplejen.